І чужому научайтесь,
й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редакції і Адміністрації:
'Svoboda', 81-83 Grand St.,
Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 199. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 16-го ЖОВТНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, OCTOBER 16, 1957 No. 199. VOL. LXIV.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДЗНАЧУЄ 67-РІЧЧЯ НАРОДИН ЗАКЛИКОМ ДО ДОБРОСУСІДСЬКИХ ВЗАЄМИН

През. Двайт Айзенгавер

Вашингтон. — В понеділок дня 14 жовтня през. Айзенгавер святкував 67-річчя з дня свого народження. В оточенні членів своєї родини, дружини, дітей і внуків Президент прийняв 500-членну делеґацію працівників республіканської партії, які передали йому 500-фунтовий уродиновий торт, оздоблений прапорцями всіх американських стейтів і територій. З цієї нагоди през. Айзенгавер виголосив дві промови — одну до республіканської делеґації, зібраної на травниках Білого Дому і другу через радіо до своїх друзів і співпартійців у Сан Франсіско в Каліфорнії. У першій із цих промов президент Айзенгавер підкреслив вагу і значення добросусідських взаємин і в житті нації як теж і в міжнародній ділянці і висловив свою радість з приводу започаткованої республіканською партією кампанії „сусід із сусідом", як теж з приводу того, що Республіканська партія кладе більшу вагу на американізм і на безпосередню службу нації, ніж на партійну приналежність. Зокрема підкреслив през. Айзенгавер значення добросусідських взаємин — пізнавання себе і взаємодопомоги — з іншими націями світу, не зважаючи на те, чи великі вони чи малі. У другій своїй промові, зверненій до друзів у Сан Франсіско, през. Айзенгавер з'ясував той поступ, що його зробила від р. 1890, року його народження, американська нація, населення якої зросло із 63 мільйонів до 171 мільйона і яка із стану колоністів стала вже дозрілою державною нацією з відповідальними обов'язками і супроти себе і супроти світу. — Цього ж самого дня през. Айзенгавер відбув конференцію з новим секретарем оборони МекЕлроєм й обговорив з ним проблеми, зв'язані з продукцією міжконтинентальних ракет і штучних сателітів Землі. Після цієї конференції през. Айзенгавер вирішив відбути у вівторок дня 15 жовтня ширшу нараду із урядовою Науковою Дорадчою Комісією, в склад якої входить 14 найвидатніших представників американського наукового світу.

ЗДА БУДУЮТЬ ШТУЧНИЙ МІСЯЦЬ, ЯКИЙ ЗМОЖЕ ФІЛЬМУВАТИ ЗЕМЛЮ

Ню Йорк. — Журнал „Тиждень Авіяції" повідомляє, що фірма „Лакгед" будує такий штучний місяць для американського летунства, який зможе фільмувати землю. Його почали будувати в 1956 році, а до 1960-го року він має бути готовий. Цю вістку потверджено з урядових джерел, хоч і не подано, що вона в усіх подробицях правдива. Цей проєкт називають „Біґ Брадерс", яким покійний англійський повістяр Джордж Орвелл назвав героя з повісти „1984", диктатора, який при допомозі могутніх телевізійних камер зумів знати про все, що діється в світі. Цей новий сателіт буде безпілотний. Він зможе фотографувати все те, що діється на землі при допомозі телевізійних або звичайних камер або за допомогою радару. Але не можна буде робити ці знимки без окремого міжнародного порозуміння в цій справі. Гадають, що при допомозі простого приладдя можна буде стягнути на землю ті сателіти. В дальшому пляні є конструкція такого сателіта землі, в якому могла б сидіти людина, та будова цього штучного місяця можлива буде десь аж коло 1965 року. Деякі науковці твердять, що важко буде знайти той сателіт в повітрі, якщо він сам не дасть про себе вістки. Совєтський сателіт легко знайти на небі, бо передає радіові знаки.

Королева Єлисавета II відкриває канадійський парлямент

Оттава. — Королева Єлисавета II 14-го жовтня відкрила канадійський парлямент. Це був перший випадок в історії Канади, що англійський монарх відкривав парлямент тієї країни, бо звичайно робив це генеральний губернатор Канади в імені англійського монарха. Королева була в коштовній тіярі і в короadminаційній вишиваній сукні. Вона відчитала промову в залі Сенату, якій, крім членів парляменту, були також і запрошені гості, члени дипломатичного корпусу в парадних одягах та пані в балевих сукнях. Перед троном королеви сиділи 8 суддів із Найвищого Суду, по обох боках трону стояли провідники парляменту. Парада відкриття парляменту перший раз в історії Канади була передавана через телевізійні й радіові стації. Королева приїхала до будинку Сенату в старинній кареті, яку тягнули коні. З королевою їхав і князь Філіпп, чоловік Єлисавети II. Королева відчитала промову по англійськи, а після того гарною французькою мовою. Промову зредаґував новий уряд Канади, який очолює прем'єр Джан Діфенбейкер. В промові королева говорила про приналежність Канади до англійського комонвелту, про її членство в НАТО, організацію, яка прямує до втримання миру у світі, та про внутрішні проблеми країни, які має вирішити нововибраний парлямент. У програмі внутрішньої політики королева згадала про змагання нового уряду до опіки над старшими людьми, до збільшення пенсій соціяльного забезпечення, про допомогу федерального уряду для провінційних урядів, збільшення пенсій для воєнних інвалідів та про те, щоб фармери мали більші прибутки. Уряд старатиметься знайти нові ринки для рибного промислу та дбатиме про те, щоб в країні панував той добробут, який є тепер. Королева II закінчила свою промову словами королеви Єлисавети I, яка 300 років тому казала в англійському парляменті, що „хоч Бог вивищив її на трон, то вона на ньому рядить із любов'ю своїх підданих". Те саме хоче робити і королева Єлисавета II тепер, в новій добі історії англійського комонвелту.

Лестер Пірсон — лавреатом Нобеля за заслуги для миру

Лестер Б. Пірсон

Стокгольм. — Колишній канадійський міністер закордонних справ Лестер Пірсон дістав нагороду Нобля за заслуги для світового миру на 1957-ий рік. Офіційно передадуть Пірсонові нагороду на спеціяльній церемонії в університеті в Ослo 10 грудня 1957 р. Матеріяльна вартість цієї нагороди — 208,000 шведських корон, себто коло $40,000. Комітет, який признає щороку цю нагороду, складається з 5-х осіб, що їх вибірає норвежський парлямент. На його чолі стоїть тепер Ґуннар Ян, колишній директор норвежського державного банку. Лестер Пірсон, що має тепер 60 років, був впродовж сьоми років канадійським міністром закордонних справ, а в закордонно-політичній службі працював впродовж 30-х років. Він відійшов від неї щойно в цьому році, коли вибори програла його ліберальна партія в Канаді. Загально вважають, що признання Пірсонові нагороди миру є подекуди признанням для НАТО і Об'єднаних Націй, бо в обох тих організаціях Пірсон був дуже активний. Нагороду миру дістали були в минулих роках м. і. президент Теодор Рузвелт (1906 р.), англійський міністер закордонних справ Остен Чемберлен, французький міністер закордонних справ Аристид Бріян, німецький міністер Густав Штреземан, а після останньої війни між іншими — заступник генерального секретаря ОН д-р Ролф Бан, генерал Джордж Маршалл і французький лікар-філянтроп і філософ д-р Альберт Швайцер.

ВІЙСЬКО ЄГИПТУ В СИРІЇ СТВОРЮЄ НОВУ СИТУАЦІЮ

Бейрут. — Поява єгипетського війська на території Сирії створює нову політичну ситуацію, до якої треба буде пристосувати й американську політику на Середньому Сході — стверджують часописи. Турецькі джерела подають, що загалом прибуло до Сирії, почавши від 15 вересня ц. р., коло 5,000 єгипетських вояків, — американці твердять, що їх нема більше як 1,000—2,000. Це невеличке число, яке не має значення щодо військової сили. Проте воно підносить престиж Єгипту в цілому арабському світі та скріплює моральний натиск на про-західні арабські держави, щоб вони відпекались зв'язку з т. зв. доктриною Айзенгавера. Король Савд вже заявив, що він ніколи на неї не погодився був, а саме тепер у Ливані й Йорданії йдуть наради, щоб видумати таку формулу, яка назверх відкликувала б зв'язок тих держав з доктриною Айзенгавера, а насправді зберігала б надалі добрі взаємини тих держав з ЗДА. Єгипетські війська розташувались здовж сирійсько - турецького кордону. Вони дійшли до Алеппо, міста за 30 миль від Туреччини. Часописні коментатори не виключають, що вислання туди єгипетських військ не прийшло виключно внаслідку єгипітсько - сирійських розмов в Каїро, коли-то 11-го мин. міс. шеф штабу сирійської армії ген. Афіф Бізрі прибув до Єгипту, але внаслідку совєтської ініціятиви. Совєти вважають, що єгиптяни в Сирії зміцнять просовєтські настрої. І дійсно, головою сирійського парляменту вибрано про-совєтського політика Акрі Ґурамі, лідера екрайньої націоналістичної партії, яка — як це не дивно — обстоює співпрацю з Совєтами проти „західніх імперіялістів".

У понеділок 14 ц.м. вернувся з короткої відпустки до своєї праці у Вашинґтоні державний секретар Дж. Ф. Доллес. Тому, що це йому особисто приписують авторство згаданої доктрини Айзенгавера, яка у практиці не виявилась корисною для впливів Америки на Середньому Сході і не зуміла припинити поширення тамошніх совєтських впливів, — гадають, що державний секретар Доллес тепер намітить нову тактику, як поставитись до нової ситуації на Середньому Сході.

Воєнні літаки ще довший час не перестаріють — заявляє генерал Голл

Богема, Лонг Айленд, Н. Й. Командант Континентальної Летунської Команди генерал поручник Вільям Е. Голл промовляв на летунській виставці і сказав, що помиляються ті, які твердять, що воєнні літаки втратили свою вартість внаслідок винаходу керованих ракет. „Теперішнє летунство — це джетове летунство, і ми користуватися будемо ще довший час нищильниками і бомбовиками, якими керуватимуть пілоти, — казав генерал Голл, — бо ми не можемо обмежитися до тієї зброї, яку щотільки випробовується". На тій виставці можна було бачити джетові літаки фльоти й летунства, а також і пасажирські машини. Летунська корпорація „Геліо" виставила літак „Геліо Кур'єр", який має прикмети гелікоптера і може приземлюватися та злітати з дуже малої площі.

Суддя заборонив Гоффі переймати урядування

Вашингтон. — Федеральний окружний суддя Ф. Діксон Леттс 14-го жовтня заборонив Джеймсові Р. Гоффі перебрати головство в Міжнародному Братстві Шоферів, на яке він був вибраний 4-го жовтня в Маямі Біч, Флорида. Гоффа мав перейняти урядування 16-го жовтня, бо колишній голова Дейві Бек заявив був, що за[illegible]шає працю 15-го жовт[illegible] Адвокат Братства Шоферів хоче апелювати від того зарядження, але в правничих колах існує сумнів, чи в цій справі можлива є апеляція, ба ця заборона є тимчасова, на 10 днів, отже її не можна вважати за постійний судовий наказ. Суддя Леттс видав заборону на внесок 13 членів Братства Шоферів із Ню Йорку, які твердять, що вибори Гоффи були незаконні, бо вибір делеґатів на конвенцію не відбувався згідно зі статутом цієї організації. Одночасно Американська Федерація Праці — Конґрес Індустрійних Організацій заявляють, що Братство Шоферів мусить до 24 жовтня доказати, що його не вільно викинути з матірної організації за те, що воно не очистило своїх рядів із злочинних елементів.

Співробітник Абеля зізнає про шпигунську працю свого шефа

Ню Йорк. — В бруклинському суді зізнавав Рейно Гайганен, який ствердив, що полковник Рудольф Іванович Абель був шефом совєтської шпигунської сітки в ЗДА, до якої належав і свідок. Гайганен зізнав, що він прибув до ЗДА в 1952 році, щоб тут вести шпигунську працю під проводом „Марка". Після того він показав на Абеля і сказав, що тим „Марком" є Абель. Гайганен є також оскаржений в шпигунській праці, але признався до своєї праці і тепер зізнає як доказовий свідок в процесі проти Абеля. Абель довший час вів шпигунську роботу в ЗДА, відкупивши в Бруклині фотографічну студію, де копіював тайні документи та передавав їх до Москви, вміщуючи мікрофільми в перстенях і монетах.

Західньо-німецька армія відбула маневри

Бонн. — В минулому тижні частини нової західньо-німецької армії відбули в південній частині Баварії перші після останньої війни маневри з численними обсерваторами з-посеред високих старшин країн НАТО. У маневрах взяла участь головним чином четверта західньо-німецька дивізія, яка проте із своїх 7,000 вояків мусіла кругло 1,000 залишити в касарнях — хворих азійською інфлюенцою. Крім цього маневри відбула гірська дивізія і третя змоторизована дивізія. Західня Німеччина перевела вже під командування штабу НАТО три піхотні дивізії, які проте не мають ще повного складу 12,000 старшин і вояків, а дійшли лиш до 60-70 відсотків своєї передбаченої сили. Дві нові панцерні дивізії будуть передані до НАТО в січні 1958 року, але вони теж ще не будуть у 100 відсотках повні. Військовий референт з „НЙТаймс-у" Генсон В. Болдвін, який придивлявся цим німецьким маневрам та відносинам у новотвореній західньо-німецькій армії, з признанням стверджує дисципліну і високий вишкільний рівень цієї армії, дарма що панує в ній „здемократизована" система, особливо у відносинах між старшинами й вояками, у способі життя і харчування вояків, у титулятурі і т. д. Командантом четвертої дивізії, яка переводила головні маневри, є ген. Гельмут Леґерер.

В Еспанії страшна катастрофа повені

Валенція. — В Еспанії сталась в понеділок 14 ц. м. найбільша катастрофа повені за останніх 50 років. Третє найбільше еспанське місто Валенція з ½ мільйоновим населенням було цілий день відрізане від світу, бо були перервані всі суходільні шляхи, пошта й телеграф та телефон. Внаслідку довгих дощів і шторму у західній частині Середземного моря, виступили з берегів ріки Турія і Паланчія. 40 осіб втопилось на передмістях Валенції. Десятки тисяч осіб з Валенції і довкільних містечок та сел залишились бездомними. Першу поміч подавали гелікоптери.

Юґославія визнає Східню Німеччину

Бонн. — Юґославський амбасадор у Західній Німеччині Дусан Кведер подав офіційно до відома західньо-німецькому урядові, що Тіто вирішив визнати Східню Німеччину за „реальну дійсність" і тому нав'язати дипломатичні взаємини із східньо-німецьким комуністичним урядом. Ця подія — це удар для західньо-німецького закордонної політики і всього престижу Німецької Федеративної Републіки. Уряд канцлера Аденауера зайняв був давно принципове становище, що тільки він є леґітимним представником всього німецького народу і тому проголосив, що Німецька Федеративна Республіка не втримуватиме дипломатичних взаємин з тими державами, які визнаватимуть східньо-німецький комуністичний режим та втримуватимуть з ним дипломатичні зв'язки. Єдиний вийнятою Західня Німеччина була зробила для СССР. Тепер Західня Німеччина поставлена перед трудну ситуацію: чи вона має зірвати дипломатичні взаємини з Юґославією, чи продовжувати їх? Саме недавно Західня Німеччина дала Юґославії на 99 років позичку у висоті 58 мільйонів долярів, з якої Юґославія закуповує в Західній Німеччині різні товарі. Юґославія, яка була єдиною комуністичною державою, яка не визнавала Східньої Німеччини, змінила тепер ту свою політику під сильним натиском збоку Москви на навіть збоку комуно-польського диктатора Владислава Ґомулки.

Від поліційної системи до повної свободи . . .

Бонн. — Їдучи з Москви на Захід — подорожній переїздить почерез три світи — описує свої враження представник „НЙТаймс-у" Джеймс Рестон, якого триґодинне інтерв'ю з Нікітою Хрущовим наробило в минулому тижні багато шуму у світі. Переїздючи Польщу — зауважує Рестон — видно у смузі, що притикає до СССР — ще більшу нужду, ніж в самих Совєтах. Зате чим далі на захід — люди заможніші і відважніші. У Східній Німеччині на кожному кроці поліційні ревізії, перевірка документів, допити. Зате, в'їхавши до Західньої Німеччини — відразу інший світ. Найбільша різниця — твердить Рестон — між неділями в Совєтах і на Заході. В СССР — неділя — це день метушливих господарських і персональних покупок, наче субота на Заході. Неділя ж на Заході — це передусім церковні дзвони, що викликують набожний настрій, дзвони і настрій, що їх нема в СССР.

КАНАДА ДОВГО БУДЕ ВЕЛИКИМ РЕЗЕРВУАРОМ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ СИЛ — СТВЕРДЖУЮТЬ НАРАДИ І ЗУСТРІЧІ УНСОЮЗУ В КАНАДІ

Торонто. — Українські поселенці в Канаді є сьогодні та ще на довго залишаться великим резервуаром українських національних сил, які можуть принести великі користі як для самої української спільноти в тій країні, так і для загальної української справи, якщо б тільки пощастило їх ще повніше зорганізувати і використати. До такого висновку можна було прийти в результаті нарад і зустрічей представників Українського Народного Союзу з громадянством і пресою в в Торонті впродовж минулої суботи і неділі, 12 і 13 жовтня. Ці дні в Торонті можна б назвати справжніми „союзовими днями" з уваги на ці зустрічі і наради в організаційних та національних справах цієї великої організації, що також в Канаді, подібно, як і у ЗДА, кількістю свого членства і своїм майном є найбільшою українською національною організацією. В Канаді УНСоюз нараховує кругло 6,000 членів, що зорганізовані у своїх 50 Відділах, та мають 1,630,492 доляри майна. Найбільша кількість членів УНСоюзу в Канаді, бо 4,146, є в провінції Онтеріо, з чого кругло 2,000 припадає на Торонто, де УНСоюз має своїх 8 Відділів. На „союзові дні" в Торонто, що відбулись там у зв'язку з відвідинами гол. предс. Д. Галичина, голов. контролера і головн. організатора на Канаду інж. Вол. Коссара, гол. радного і організаційного референта д-ра Я. Падоха і ред. А. Драгана, склались: організаційні наради в приміщеннях дому УНО в суботу пополудні, зустріч з представниками місцевої української преси в приміщеннях готелю Роял Йорк в неділю вполудне та громадська нарада-зустріч у великій залі дому УНО того ж дня по полудні.

Громадська нарада.

Головною імпрезою була громадська нарада-зустріч у великій залі дому УНО в неділю о год. 4-ій пополудні. Наради, в яких — не зважаючи на цілий ряд інших місцевих імпрез — взяло участь 400 осіб, відкрив і ними проводив один з найактивніших теперішніх відділових секретарів, секр. найбільшого в Канаді 432 Відд. УНСоюзу, що нараховує тепер 1565 членів та який у березні здобув перше місце в цьогорічній організаційній кампанії, п. Богдан Зорич. Головою цього Відділу є відомий місцевий діяч і один з піонерів союзового руху в Канаді, п. М. Мота. 432 Відділ УНСоюзу, який при співпраці інших місцевих Відділів та головно вкладом великої праці його секретаря був організатором усіх згаданих союзових імпрез впродовж минулого кінця тижня, уже добігає до завершення своєї організаційної квоти, здобувши в цій кампанії 75 нових членів, із призначеної йому квоти 100 членів. П. Б. Зорич, відкриваючи наради та вітаючи гостей, вказав загально на великі заслуги УНСоюзу в організаційному житті українців Канади і з'ясував кілька його найактуальніших теперішніх проблем та звернув увагу на великі зокрема організаційні можливості в майбутньому.

Першим доповідачем на нараді був гол. предс. Д. Галичин, що говорив про національне значення УНСоюзу. Доповідач звернув увагу, що ще багато наших громадян вважають УНСоюз майже виключно за бизнесово-забезпеченеву організацію, якою вона статутово і є, але при цьому вона виконувала і виконує велику національну, громадську і культурну працю, що ставить її на чоло усіх існуючих українських організацій. Гол. предс. Д. Галичин доказував це своє твердження численними фактами і результатами праці УНСоюзу в таких ділянках, як організаційна, просвітньо-виховна, видавнича, харитативна і т. п. Практично — доказував доповідач — УНСоюз був творцем того, що ми розуміємо сьогодні під поняттям Американської України та одним з рішальних співтворців Канадійської України. Доповідач зокрема зупинився на праці УНСоюзу в користь визвольних змагань українського народу, зараховуючи до цього і той десяток важливих українських публікацій англійською мовою, що їх можна вважати за переломові у промощуванні шляху до поширення правди про Україну у англомовному світі.

Про „Український Народний Союз в Канаді" доповідав гол. контролер і гол. організатор УНСоюзу на Канаду інж. Вол. Коссар. Доповідач

(Закінчення на стор. 4-ій)

В АМЕРИЦІ

● **На дім Едвіна Ґроффа** в Бернвіллі коло Редінґу, Па., впали два великі кусні льоду по кільканадцять фунтів кожний. Їх тримають в холодильні, щоб дослідити, яким способом могли вони утворитися в повітрі. Гадають, що це є градинки, збиті докупи під сильним тиском струму повітря.

● **По приїзді до Ню Йорку, королева Єлисавета II** мешкатиме в готелі „Валдорф-Асторія", але не в „президентськім" апартаменті, де мешкають голови держав, бо той апартамент займає тепер коронний принц Савді Арабії. Королева мешкатиме в апартаменті „28 А", в якому мешкали грецький король із дружиною і імператор Етіопії (Абесінії) Гайле Селяссіє.

● **На азійську інфлюєнцу** захворіла головна дама двору королеви Єлисавети II княгиня Лістерська. Всі члени королівського почету защепилися проти цієї недуги, і тому їм вона не загрожує. Княжну Лістерську заступає леді Ровз Барінґ.

● **Одна з канадійських п'ятернят, Іванна,** не могла бути присутньою на весіллі своєї сестри Аннетти, бо захворіла на азійську інфлюєнцу. Стан її здоров'я поважний, але не небезпечний. Перед шлюбом Аннетта з своїм нареченим відвідала хвору сестру в шпиталі в Монтреалі.

● Поліцист Вільям А. Ґелбрейт, що б перевірити в своїм авті спідометр, їхав із швидкістю 70 миль на годину по шляху, де дозволено їхати з найбільшою швидкістю 50 миль. Він заплатив за це 40 долярів грииви.

У СВІТІ

● **У Цейльоні,** в літниськовій місцевості Нувара Елья, помер у минулий четвер на удар серця під час подорожі 66-річний адвокат, чільний правник, колишній голова американського Апеляційного Суду в Німеччині, Вільям Кларк, що викликав кілька сенсацій своїми судовими присудами. Як старшина відзначений за хоробрість, брав участь у першій і другій світових війнах. Внаслідок гострого конфлікту з високим комісаром ЗДА в Західній Німеччині у 1953 році — в нього відібрано дипломатичний пашпорт, а самого його примушено вернутися до ЗДА.

● **Два поляки,** Зиґфрид Чавдерна, 25 р., і Едвард Юрасек, 30 р., переплили в самій білизні річку Марх біля австрійського містечка Мархеґ над чеським кордоном і звернулися до австрійської влади з просьбою признати їм право політичного азилю.

● **Німецький генерал Ганс** Шпайдель, шеф штабу армії Роммеля у другій світовій війні, а тепер командант наземних військ НАТО в Середній Европі, минулого тижня мав великі прикрості під час своєї дводенної візити в Норвегії, куди приїхав для переговорів із норвезькими старшинами. На летовищі біля Осльо зібралася юрба обурених норвежців, і його літак скеровано на військове летовище. Демонстранти з погрозами кинулись на англійського генерала Сесіля Суґдена, що прибув майже в той самий час до Осльо. Шпайдель ніде не показувався в Норвегії. Норвежці ще не забули жорстокої німецької окупації.

● **У Каїро** відбулися минулого тижня демонстрації різнокольорових студентів, невдоволених низькими стипендіями, що їх дістають вони від своїх урядів. Коло сотні етіопських студентів старовинного мусульманського університету в Аль Азгарі демонстрували перед етіопською амбасадою, а група арабських студентів з Ємену здемолювала єменське посольство і подерла портрет імана, диктатора, Ємену. Чорні студенти з Уґанди, Тоґо і Камеруну чомусь вдерлися до швайцарського посольства і розбили в ньому меблі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗДА ПРИЙМАЮТЬ ВИКЛИК

Потрясення, що його зазнала американська нація може не так у зв'язку із випущенням Совєтами штучного сателіта землі, як з усвідомленням факту, що Москві повелося випередити Америку не тільки в цій „сателітній" справі, але передусім у ділянці міжконтинентальних балістичних ракет, з допомогою яких Совєти випустили свого „сателіта", можна порівняти в деякій мірі з тим струсом, що пойняв був Америку після японського нападу на Перл Гарбор. Поруч із пригнобленням, викликаним свідомістю „дошкульної поразки", як це називає справу із совєтським „Спутніком" дехто з видатних американців, і в урядових і у військових колах, як теж серед широких мас американського народу, кріпшає бажання і воля направити шкоду, спричинену дотеперішнім занедбанням чи байдужністю і сконцентрувати всі зусилля й заходи для здобуття того місця, що його ЗДА повинні займати з огляду на свій індустріяльний і мілітарний потенціял.

Дуже корисною з цього погляду буде напевно глибока і всебічна критика дотеперішньої американської політики і ставлення компетентних кіл, зокрема багатьох сенаторів і конґресменів, до совєтської загрози і конечности протидіяти їй. Критика ця, ведена політичними та військовими експертами і всією американською пресою, інколи дуже сувора і вимагає радикальних змін не тільки в ділянці дозброєння і розвитку таких ділянок, як будування міжконтинентальних ракет, але передусім у напрямку основної реформи всієї американської системи виховання і в дальшому мобілізації та вишколу нових ґенерацій дослідників, науковців і конструкторів.

Ситуація для З'єдинених Держав дуже поважна: тож іде про бути чи не бути ЗДА, про остаточну перемогу ідей свободи над системами комуністичного тоталітаризму. Альтернатива для ЗДА одинока: перейняти ініціятиву в свої руки, а ні — то цю ініціятиву продовжуватимуть Совєти всіма можливими засобами, що їх може зорганізувати і сконцентрувати тоталітарний режим.

Фурор, що його совєтський „Спутнік" викликав серед американського громадянства, всі ті голоси обурення, пересторроги і критики, що лунають сьогодні з усіх боків, доказують, що американська нація пробудилася із дотеперішнього летаргічного збайдужіння і лагодиться до єдиного, що сьогодні на потребу — до акції. З цього погляду випущення „Спутніка" може мати переломовий, навіть цілком небажаний для Москви наслідок: сколихнувши американською опінією і совістю, воно сконсолідує американську націю не тільки до нових починів і дій, але й до перемог, як це вже бувало багато разів в американській історії.

Уже сьогодні накреслюються головні лінії, конечні для проведення основних реформ і змін. Поруч згаданої вище вимоги зреорганізувати всю американську систему середньо та високошкільного виховання і змобілізувати всі дослідницькі кадри, накреслюється конечність основних змін в американському оборонному плянуванні, особливо ж у діяльності самого секретаріяту оборони, що досі, внаслідок витворених внутрішніх обставин, був наставлений не так на поборювання зовнішньої небезпеки, як на торги з Конґресом і його комісіями в справі такої чи іншої висоти оборонного бюджету. В дальшому конкретизуються все більше вимоги проведення основних змін і в стратегічному плянуванні ЗДА, і в усій побудові американської розвідки, що мала б бути тим чинником, який не тільки сигналізує про небезпеку, але й з'ясовує її розміри і засяг. І вкінці: вже сьогодні все актуальнішою стає конечність переорганізування й уніфікації американських збройних сил в тому напрямку, щоб усунути всю непотрібну ривалізацію поміж ними і щоб досягти якнайсправнішого і якнайбільш скоординованого їх діяння.

За позитивне явище треба вважати й те, що багато сенаторів і конґресменів зрозуміли помилковість свого дотеперішнього, виключно фіскального ставлення до справи оборонного бюджету. З їхнього боку підносяться все частіші домагання скликати надзвичайну сесію Конґресу й ухвалити потрібні для національної оборони додаткові фонди.

Нарешті, треба підкреслити, що й уряд, зокрема през. Айзенгавер, усвідомивши повнотою всю вагу справи, вже почав — навіть не зважаючи на тимчасову недостачу асиґнованих фондів — низку конкретних заходів, щоб вивести ЗДА із теперішнього, треба думати, хвилевого імпасу, і доручив прискорити справу продукції не тільки міжконтинентальних ракет, але й штучних сателітів, що, як це подано до відома, перевищать своєю ефективністю і можливостями совєтського „Спутніка".

КАНАДА І ЗДА

В перших двох днях минулого тижня відбулася конференція 4-ох канадійських міністрів і 4-х членів кабінету президента Айзенгавера, на якій обговорювано економічні відносини між цими двома сусідськими і заприязненими країнами. Про висліди конференції видано комунікат, в якому повідомляється, що ЗДА погодилися на деякі поступки Канаді в справі торгівлі пшеницею. Канадійська делеґація дістала від американських делеґатів запевнення, що ЗДА припинять продавати державні запаси своєї пшениці за чужу валюту, а також вимінювати їх на інші товари державам, яким звичайно продає пшеницю Канада. Канадійські міністри обіцяли не посилювати своєї торгівлі з країнами англійського коммонвелту через зменшення митних оплат і заявили, що Канада вітає приплив американських капіталів і бажає, щоб між американськими компаніями й канадійськими фірмами були якнайтісніші взаємини.

Щоб зрозуміти ґенезу цієї конференції, треба подивитися на те, які настрої панували перед нею в Канаді у відношенні до ЗДА.

Теперішній прем'єр Канади Джан Діфенбейкер ще під час виборчої кампанії заявляв, що старатиметься зменшити торговельний дефіцит своєї країни із ЗДА, який минулого року становив 1,298.000.000 долярів. В минулому місяці, промовляючи на форумі в Дартмутському каледжі в ЗДА, він сказав, що в Канаді часто говорять про „економічну колонізацію" Канади Америкою, бо американські капітали творять більшість у багатьох канадійських підприємствах. Діфенбейкер навіть піддавав під сумнів дійсну незалежність Канади, бо, мовляв, основні ресурси цієї країни і її промисловість знаходяться в руках чужинців.

Економічний співробітник пресового концерну Скріппса-Говарда, Вільям Лонґгуд, об'їхав Канаду і перевів опитування в справі відносин тієї країни із ЗДА. Один провідний журнал поставив питання руба: „Хто в дійсності володіє Канадою?" Численні канадійці твердили йому, що „Канада — це американський сателіт", деякі казали, що „Канада — це хвіст американського паперового змія", інші — що „ЗДА дивляться на свого північного сусіда, як на ще одну „республіку бананів". Один канадійський урядовець заявив: „ЗДА вже наперед знають, що Канада піде з ними, бо не має іншого виходу. Але ЗДА повинні принаймні нас запитати, що ми в цій справі думаємо".

Канадійці нарікають не тільки на „економічну колонізацію" своєї країни. Їм не подобається й те, що також культурні американські впливи дедалі посилюються. Канадійці не можуть конкурувати своїми власними культурними цінностями, як часописи, журнали, радіо, телевізія і т. п., бо все це приходить із ЗДА і має великий вплив, головним чином на канадійську молодь.

Напруження між Канадою і ЗДА викликають також емоції. Один готелевий портієр нарікав на ЗДА через те, що 25 років тому не міг дістати в Бостоні праці, а власник крамниці не любить Вашинґтону через те, що він не підтримав англійсько-французької інвазії в Єгипті.

Оці всі жалі на Америку набирають ще більшого значення в зв'язку з зростанням канадійського націоналізму після закінчення другої світової війни, коли Канада стала вповні самостійною державою, хоч і залишилася членом комонвелту.

Канадійці нарікають на іґнорацію американців в канадійських справах і дивуються, коли влітї бачать американських туристів в Торонті з лещетарським вирядом. Давніший канадійський міністер закордонних справ Лестер Б. Пірсон казав: „Американці майже не запримічують свого північного сусіда, але одночасно піклуються латинсько-американськими державами. Американці не люблять, коли Канада робить щось таке, що їм не до вподоби".

Американцям не подобається, що тепер канадійський доляр на 5 центів дорожчий американського, але довгі роки вони вважали за нормальне явище те, що американський доляр був дорожчий за канадійський. Канадійці хочуть бути рівнорядним американським партнером-сусідом, а проте, як пише один канадійський фейлетоніст, Пірсон завжди, після того, як Доллес каже „я", каже „і я також", а деколи Пірсонове „і я також" навіть випереджає Доллесове „я".

Легковаження американцями Канади добачають канадійці і в тому, що фірми з американським капіталом відсепаровуються від місцевого життя, затруднюють в більшості американців, не допускають канадійців купувати уділи, купують знаряддя в ЗДА і не хочуть жертвувати на місцеві добродійні цілі, мовляв, на це треба дозволу від централі в ЗДА. Канадійці радо признають, що їхній добробут завдячує своє існування американським інвестиціям, але хочуть бачити іншу поведінку американців, які працюють в їхній країні. Як ми згадували вище, вашинґтонська конференція з 7-8 жовтня схвалює приплив американських капіталів до Канади. Але в комунікаті про цю конференцію висловлено також побажання, щоб „між американськими компаніями і канадійцями були якнайтісніші взаємини".

Щоб зрозуміти острах Канади перед американським капіталом, треба пригадати, що американці контролюють більше як половину канадійського виробництва. Відомий журнал „Меклін Маґазін" недавно ствердив, що від 1945-го року кожного дня із ЗДА до Канади надходять інвестиції в сумі трьох мільйонів долярів. Ці інвестиції подвоїлися після війни і тепер становлять 11 більйонів долярів. Протягом 50-ох років закордонні інвестиції в Канаді збільшилися на 1,200 відсотків, і немає іншої країни в світі, де б було стільки чужого капіталу.

Канада користає з американського капіталу, який приносить їй добробут, дає працю її громадянам і упромисловлює її, донедавна чисто рільничу країну. Але канадійцям дещо не подобається в американській господарці в Канаді. Американці вивозять з Канади деякі сировиці, переробляють їх на промислові товари в ЗДА, і потім продають їх Канаді. Канада купує 75 відсотків свого імпорту в ЗДА, але продає Америці тільки 60 відсотків свого експорту. Ми вже згадували, що внаслідок цього Канада має торговельний дефіцит в торгівлі із ЗДА в сумі 1,298 мільйонів дол. річно. Канадійці не можуть конкурувати на американському ринку з огляду на високі митні оплати в ЗДА.

Однак, найпекучішою для Канади справою є її пшениця, бо і вона має харчову надвишку і не знає, що робити з нею, коли ЗДА почали позбуватися своєї надвишки харчів при допомозі товарообміну та продажу свого зерна за чужу валюту. Канада має 700 мільйонів бушлів пшениці, і їй вже бракує елеваторів для переховування цих запасів. Канадійський міністер торгівлі, Гордон Черчилл, заявив недавно, що минулого року Канада, внаслідок реалізації Америкою своєї пшеничної надвишки, продала пшениці на 40 мільйонів бушлів менше, як в попередньому році.

На конференції в Вашинґтоні представники ЗДА погодилися не відступати від загальноприйнятих норм у закордонній торгівлі, не обмінювати американську пшеницю за інші товари та не продавати її за чужу валюту.

Таким чином прийшло до порозуміння між цими двома сусідніми країнами в двох найважливіших справах: в справі американських інвестицій в Канаді і в справі продажу пшениці. Можна сподіватися, що конференція в Вашинґтоні причиниться до того, що між Канадою й ЗДА і далі пануватимуть приязні взаємини, які допоможуть усунути й емоційні упередження канадійців до американців. Бо Канада потребує ЗДА, і навпаки.

НОВЕ ІНТЕРВЮ ХРУЩОВА

Оприлюднений в минулий четвер 10 ц. м. повний текст 3½-годинної розмови одного з передових співробітників „НЙТаймсу" Джеймса Рестона, з Нікітою Хрущовим, став черговим документом совєтської політики і пропаґанди. Правда, в ньому так багато найпласкішого сорту з трафаретними зворотами демагоґії, що західні коментатори не певні, з якого погляду розглядати той документ: чи поза тією розмовою крилася глибша політична ціль і чи Хрущов мав замір промостити своїми заввагами шлях для конкретних ходів совєтської політики в найближчому часі, чи це було просто шукання газетного матеріялу американською газетою та використання Хрущовим нагоди для суто пропаґандивного фоєрверку.

Скільки там було пустої балаканини того стилю, що його започаткували дійові особи жовтневої революції 1917-го року, хай докажуть такі коротенькі цитати: „...Ми завжди підримували мирне співіснування між країнами різних соціяльних систем, мирну співпрацю соціялістичних і капіталістичних держав... Ми не маємо кляс, заінтересованих у загарбуванні чужих земель і поневолюванні чужих народів, заінтересованих у робленні грошей на перегонах у зброєнні... Комуністична ідеологія — це найгуманніша ідеологія у світі... Уважаємо, що нема нічого вартіснішого в світі, як людина, і тому не щадимо ніяких зусиль, щоб охоронити людство від загрози нового світового нещастя... Загальновідомо, що в попередніх війнах багато держав з теперішньою соціялістичною системою відпали від капіталізму. Отож, третя світова війна закінчиться неминуче загином капіталізму... Необхідно усунути небезпеку війни, заборонити атомово-водневу зброю, знищити її склади, значно зменшити всяку іншу зброю і скоротити військові бюджети, встановити довір'я між народами, скасувати штучні бар'єри у розвитку торговельних і культурних взаємин, скріпити взаємну пошану для незалежности інших країн і не втручатись у їхні внутрішні справи... Обмін ідеями і інформаціями не може сіяти недовір'я і ворожнечі між народами... Ми переконані, що соціялізм житиме, а капіталізм помре... Війни можуть розпалювати і вести тільки імперіялісти. Тому народи захочуть такої соціяльної системи, яка забезпечуватиме їх проти війни... Ми, комуністи, проти такої нелюдяности (як війна)... Ми цілком певні, що в теперішньому змаганні соціялізму й капіталізму перемога буде по стороні соціялізму, тоді як капіталізм невідхильно зникне з історичної арени, так, як зникла феодальна система, відступивши місце капіталістичній... Ми є суверенна соціялістична держава з іншою філософією, яка радикально різниться від капіталістичної філософії і є передусім непомірно людянішою, ніж філософія капіталістична... Звичайні люди не мають чого боятися, але капіталісти бояться за свої зиски і витискають золото з поту і крови робітників. А як вони це роблять, то ви певно самі знаєте... Совєтський Союз у скорішому часі, як 40 років, залишить далеко позаду себе З'єдинені Держави в ділянках промислової і сільськогосподарської продукції на кожну голову свого населення, якщо ЗДА розвиватимуться далі по капіталістичній лінії... У нашій країні рівень продукції незмірно зросте. Будуть створені всі передумови для масового виробництва найрізнородніших товарів. Години праці будуть скорочені до мінімуму, бо машини й продукційна організація зроблять дальший великий поступ... Усі соціялістичні країни тісно пов'язані взаємними інтересами, цілями і братерською соціялістичною солідарністю... Зміни у світі йтимуть по лінії, що її докладно визначили Маркс, Енґельс і Ленін у своїх теоретичних працях. Ми, комуністи, глибоко віримо в перемогу марксо-ленінської науки... На заклик уряду Мадярщини ми не завагалися і поспішили з допомогою, навіть при власних втратах, робітничій клясі і селянству Мадярщини, щоб перебороти контрреволюцію і оборонити соціялістичні досягнення мадярського народу проти затій імперіялістичної реакції... На жаль, вони (західні держави) зосередили всі свої зусилля, щоб підірвати дух Женеви і перешкодити дальшому відпружуванню міжнародної атмосфери... Так звана доктрина Доллеса-Айзенгавера стала димовою заслоною для безпосередньої американської інтервенції у внутрішніх справах близько- і середньосхідніх країн, як це сталося в Йорданії, для політичного і військового натиску на незалежні держави, як ось Сирію, і т. д. Совєтського Союзу не можна винувати в усіх аґресивних ділах... Американські керівні кола (після створення в Сирії слухняного їм уряду) повели б політику уярмлення арабських країн американськими імперіялістами і перетворили б їх в американську панщизняну провінцію. Насправді це було б колоніяльне невільництво, хоч і в іншій формі. В усьому верховодячи, це не був би французький чи англійський, але американський імперіялізм, не менше жорстокий і безпощадний..."

Таких цитат можна було б навести ще більше. Трудно знайти бодай одну відповідь Хрущова на ділові запити Рестона, щоб большевицький диктатор не всадив туди отаких пропаґандивних родзинок, інколи взагалі обмежившись лише ними. На деякі конкретні запити Рестона, напр., щодо розвитку внутрішніх подій в СССР після смерти Сталіна і щодо речевого становища Совєтів до окремих точок західньої пропозиції в справі роззброєння — Хрущов взагалі не відповів. Він попросив подати йому всі запити на письмі і потім довго відчитував свої відповіді з писаного тексту, доповнюючи його різного роду заввагами. Рестона майже не допускав до слова, бо після найкоротшого його запиту виголошував довгу пропаґандивну тираду. А щоб можна було потім ще й обчімхати її від таких зворотів, які могли б пошкодити Совєтам (як ось вислів, що Туреччина „одного дня не переживе війни"), то Хрущов не погодив-

(Закінчення на стор. 3-ій)

НАДІЇ АНГЛІЙСЬКИХ СОЦІЯЛІСТІВ

Лондон. — У першому тижні ц. м. відбула свої п'ятиденні наради конференція партії Праці в Брайтоні. Це за чергою 56-та конференція партії, отже має вона за собою більше як півстоліття організованого життя.

Партія Праці складається з різних частин: основу творять мільйони робітників, зорганізованих у професійних спілках, друга частина — це кооперативна організація, а третя — суто політична. Партія Праці має в собі більше як 6.500.000 членів. Після війни партія Праці перемогла у виборах до парляменту двічі і стояла при владі до осени 1951 р., коли вибори виграла Консервативна партія.

Тепер, наслідком фінансових труднощів країни впливи партії Праці в масах дещо зросли, що виявилося в доповняльних виборах.

Конференцію відкрила голова партії Праці, посолка до парляменту Маргарита Ґербісон. Біля неї розмістилися члени Екзекутивного Комітету партії, на чолі з лідером партії Г. Ґейтскеллом. Загальну увагу викликала атлетична постать А. Бівана, що недавно вернувся з подорожі до Польщі й СССР. На окремій плятформі сиділи запрошені гості, делеґати соціялістичних партій різних країн, між ними також від України проф. Панас Феденко.

Конференція була ведена в бойовому і одночасно в діловому тоні. Консервативний уряд провів через парлямент дуже непопулярний серед робітників мешканевий закон, а недавно цей уряд видав розпорядок про підвищення відсотків за позички до 7%. Оборона держави вимагає величезних витрат і це одна з причин зросту цін на товари, що відчувають маси. Ці моменти промовці на конференції використали для пропаґанди проти консервативного уряду, як також справу підвищення пенсій для старих людей.

Великі дебати на конференції викликав проєкт Екзекутиви — використати акційні спілки в інтересі держави. Згідно з цим проєктом, уряд має придбати акції в різних підприємствах, щоб держава стала „тихою спільницею" капіталістичних підприємств і від того мала зиски. Цей проєкт прийнято величезною більшістю на конференції. Партія не відмовляється від дальшої націоналізації підприємств, але лишає майбутньому урядові вільну руку в цій справі.

Давній, соціялістичний діяч, бувший міністер в уряді К. Еттлі — посол Шінвелл — критикував проєкт дуже дотепно: мовляв, майбутні конференції партії Праці перетворяться в „з'їзди акціонерів", а партійний щоденник „Дейлі Гералд" буде зватися „фінансова газета". Але більшість конференції затвердила проєкт про участь держави в акційних спілках.

Обговорення закордонної політики викликало гарячу дискусію. Для багатьох громадян Британії була великою несподіванкою промова посла Бівана, який переконав більшість конференції, що соціялістичний уряд не зможе „зліквідувати" атомові бомби, бо цим не поможе зміцнити мир у світі. Можна думати, що Біван, побувавши за залізною заслоною, переконався, що Хрущов з товариством зовсім не думають про „гуманність", а надіються силою підкорити своїй диктатурі цілий світ. Бівана уважають за майбутнього міністра закордонних справ, і до його слів всі уважно прислухалися.

Партія Праці, що під проводом К. Еттлі приступила в 1945 році до ліквідації староанглійського колоніялізму, хоче в разі перемоги в виборах до парляменту, розв'язати проблему Кипру. Конференція прийняла одноголосно рішення, щоб Британія давала один відсоток свого національного доходу на допомогу відсталим народам Азії та Африки.

На конференції в промовах підкреслювалося необхідність єдности партії, бо це одна з передумов для перемоги в виборах до парляменту. Вибори до парляменту 25 травня 1955 року партія Праці програла в великій мірі через внутрішні незгоди.

Л. М.

Оксана Волчук

ВЕРХАМИ СІЄРРИ НЕВАДИ

(З мандрівного щоденника)

(3)

Стежка в'ється попід саму Ґлейсієр Пойнт, яку важко схопити одним поглядом. Вона вся в дрібних ґранітних фалдах і її стіна майже вертикальна. На самому верху, наче коробочка сірників, ледве помітний готель.

На одному із закрутів наздоганяємо ще одного мандрівника. Це цікава зустріч. Він в коротких штанцях, без сорочки, з невеличкою торбиною на плечах. Крок у нього розмірений і витриманий. Виявляється, що це наш земляк з-під Могилева, хоч і не українець, і має 77 років. В Каліфорнії він з 1900 року, яких 15 років тому раптом полюбив туристику і з того часу кожне літо перебуває в горах. М'яса він майже не їсть, зате багато споживає ярини та овочів, — знаменита рецепта, як заховати ґуґість на старші літа і виглядати на 20 років молодшим.

Нас минає валка коней — це одна із „прогулянок верхи", з провідником і охороною. На конях самі молоді люди, і наш старичок сердиться, мовляв, „як можна, маючи 20 років, мучити бідну звірину, коли є пара власних здорових ніг". Довідуємося, що ці молоді люди вирушили з долини всього на одну годину пізніше від нас.

Знову йдемо лісом. Сонце зближається до полудня, і стає гаряче. Попід чорною скелею виходимо на берег глибокого кеньйону, звідки розкривається вид на могутній водоспад Невада. Величезні клуби снижнобілої піни зі страшною силою спадають з висоти 600 стіп вниз. Рев водоспаду губиться десь на дні кеньйону і до нас не доходить.

За кілька хвилин ми вже там, де бере свій початок водоспад. Це невеличке з білого каменя збудоване і кругом затінене плято, по якому спокійно пливе Мерсед подібний тут радше до потоку, ніж до ріки. Тільки білі рятункові колеса та написи, що забороняють переходити річку вбрід, вказують на небезпеку.

Не можемо відмовити собі приємности помитися. Після цього зразу стає свіжо і кудись зникає втома. Смачно заїдаємо наші „сендвічі" і приглядаємось до пташні, головно синіх чубатих „джейсів", що бігають довкола нас, збираючи окрушки хліба, не даючи зловити себе на плівку фотоапарата.

Поснідавши, підходимо до водоспаду. Рев води заглушує слова, а колосальні валуни піни здається ось-ось зірвуть тонку залізну огорожу і понесуть її разом з нами в глибину холодного провалля. Справді, крутиться в голові. Обіцяємо собі ще раз побувати тут в поворотній дорозі, а тепер трохи надаємо ходи, бо вже перша година.

Наш „землячок", тим часом попоївши, заклав руки під голову і заснув в тіні гіллястої смереки.

Обминаємо скелястий стіжок Ліберті Кеп, і переходимо невеликий горбок, за яким відкривається Мала Долина Йосемайт. Вона вже на висоті 6000 стіп і відома своєю типовою рослинністю. Тут поміж кедрами та „жовтою" сосною зустрічаються височенні „цукрові сосни", що восени скидають величезні на 30 цалів шишки. Багато тут зеленого „джуніперу", білої і червоної смереки, а з листкових — дуб і стрункі, ніжні аспен із своїми срібнозеленими серцеподібними листочками, що тріпочуться від найменшого подуву.

Правою стороною пливе доволі широка в тому місці Мерсед, але її плесо майже нерухоме і від зарослого мохом дна яскраво зелене. По лівому боці зовсім зблизька обходимо Гаф Дом, що виглядає наче тулуб якогось колосального звіра, що вигрівається на сонці.

Цього верху, до речі, не могли здобути аж до 1875 року, бо до того часу невідома була техніка „ходження тертям" (рікшин клімбінґ) по гладких ґранітних скелях і не було ще черевиків з ґумовими підошвами. Розвідча експедиція 1864 р. проголосила цей верх „недоступним", але все ж таки знайшовся сміливець, що сам-один вибрався на його підбій. Це був шотляндець Джордж Г. Андерсон, тесля і будівничий доріг. Розтаборившись у цій тихій сідловині, він розклав кузню, призбиравши перед тим залізних прутів на півцаля діяметром та довгу линву. Ковальським способом він позагострював прути та доробив до них „ока", виготовивши таким чином щось на зразок вживаних в альпіністиці пітонів. Проверчуючи діру в ґраніті гори, він забивав туди свій саморобний пітон, ставав на ньому і свердлував діру для наступного пітона на висоті власних рамен. Рівночасно він перетягав линву крізь „ока" в пітонах, роблячи свою „стежку" безпечнішою. Аж пізньою осінню довів він свою трасу до вершка — і ця траса довгі роки вважалася за одиноко можливу для здобуття Гаф Дом. Через 9 років її знищила снігова лявіна.

В самій долині Литтл Йосемайт Веллі — жахлива спека. Все принишкло, тривожно насторожене, навіть тріпотливі аспени — і ті стоять мовчки, опустивши непорушно своє віття. Спека ллється згори, з побляклого неба, нею пашить земля, що геть просохла на грубу верству пилу, який здіймається курявою за кожним кроком. Все це обезсилює і дається ще більше взнаки, коли, дійшовши до роздоріжжя, ми звертаємо стежкою наліво, що провадить на верх Кловдс Рест. Вона вся вкрита грубим зернистим піском, від якого б'є ще більш задушливою гарячою. До того ж вона підноситься стрімко вгору і по короткому часі, — хоч це вже 3-тя година — ми, навіть не порозумівшись, сходимо вбік, де є трохи тіні, скидаємо з себе наплечники і безсило лягаємо на землю. Але тут спекота не менша, як на сонці. Стрункі, височенні сосни стоять мов завмерлі і п'янко пахнуть розпареною живицею.

Ділимося мовчки помаранчею, випиваємо майже весь запас води і рушаємо далі.

Дорога переходить в зиґзаґувату серпентину. Вона довга-предовга. Тут майже зовсім немає дерев і вид на довкільні гори стає все повніший. Видноколо поширюється за кожним кроком, відкриваючи щораз нові ряди хребтів з засніженими верхами. На висоті 9000 стіп зрівнюємось з вершком Гаф Дом, який чимраз далі починає маліти.

Тим часом ген угорі над нами показується біла гладка скеля, що виглядає неначе сфінкс. Це вже, певно, шпиль нашої Кловдс Рест, і ми починаємо журитися, чи вистачить ще нам сил. Однак, підійшовши ближче, переконуємося, що це — тільки скеляста віднога верху, а його самого ще не видно.

Це розчаровує і знесилює. Найбільше взнаки даються нам наші наплечники, що вгризлися в плечі і спину. На щастя, тут дещо холодніше. Відживляємо себе цитриною з цукром, бо на щось солідніше немає апетиту.

Знов довгий закрут кам'янистої стежки, і нараз перед нами, наче гострий ріжок морозива, замайорів шпиль Кловдс Рест, весь з білого каменю. Тут багато сонця, і в нас вступає новий дух, хоч далі вже треба спинатися руками, ногами і всім, чим можна собі помогти.

О 6-ій год. ми — на верху. Висота 9929 стіп.

Вид, що розгорнувся кругом нас — це справжня заплата за цілоденний труд, бо і якої ж кращої заплати можна сподіватися? ...

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

Д-р Петро Мірчук

ЧОТИРИ УКРАЇНЦІ ПЕРЕД СУДОМ У ЮГОСЛАВІЇ

(2)

У боротьбі проти Москви.

Що ж до своїх дописів і статтей, то він, Шлапак, писав їх в дусі боротьби українського народу проти Москви, яка поневолює український народ. Боротьба українського народу за визволення з-під московського ярма ведеться скрізь, де живе український народ, і він, почуваючи себе сином українського народу, бажав теж взяти участь у цій боротьбі.

„Ви мішаєте українську політичну еміґрацію, яка є антисоціялістичною і реакційною, з українським народом на його рідних землях, — пробує збити підсудного прокурор. — Український нарід на своїй рідній землі є свобідним, а вільна Українська Совєтська Соціялістична Республіка є добровільно членом Союзу Совєтських Соціялістичних Республік, маючи повну змогу і право відділитися, якщо б цього забажала".

„Ні, — обстоює твердо обвинувачений, — український нарід не є вільним на своїй власній землі, але карається в московському поневоленні. Юґославський уряд і народи Юґославії спротивилися тому, щоб їх підкорено Москві, і так само не бажає підкорятися Москві український нарід".

Щоб допомогти українцям в Юґославії.

Але прокуратор звертає увагу на те, що боротьба українського народу може вестися лише в Україні, а тут, у Юґославії, українці є громадянами Юґославії, і тому вони не можуть брати ніякої участи в боротьбі тих українців, які є громадянами України. Тим більше, що СССР є союзником Юґославії, і боротьба юґославських громадян проти СССР порушує добросусідські стосунки між Юґославією і СССР. Зрештою, обвинувачений писав дописи про життя українців в Юґославії, а не в Україні.

Відповідаючи на це, підсудний Шлапак пояснює, що він писав різні статті. Дописами про життя українців в Юґославії він бажав звернути увагу українцям в Америці в Австралії та в західньо-европейських країнах на важке матеріяльне положення українців у Юґославії і тим схилити їх до допомоги своїм братам. Ніякої спеціяльної пропаґанди за виїзд українців з Юґославії він не вів, а тільки старався допомогти інформаціями або висилкою потрібних формулярів для тих, хто до нього в цій справі звертався. З бажання добитися допомоги харчовими пачками для потребуючих українців зродилося і його рішення написати в цій справі до ЗУАДК, української харитативної організації в ЗДА.

Підсудні священики до вини не почуваються.

Другим з черги зізнає перед судом підсудний о. Фелікс Біленький. Його арештовано того самого дня, що й Шлапака. Ні дво якої вини він не почувається, статтей до закордонної української преси не писав і не посилав; як українець читає українську пресу, видання української еміґрації теж, боротьбі українського народу за визволення з-під московського ярма співчуває і рад допомагати в цій боротьбі, але, як громадянин Юґославії, був завжди льояльним супроти юґославської держави. Бере живу участь у культурно-освітньому житті української громади і, на пропозицію батьківського комітету та за апробатою юґославського міністерства освіти, уклав разом із своєю дружиною, яка працює вчителькою в народній школі, український буквар. З усіми живе в згоді і тому, коли під час німецької окупації попав був у руки юґославських комуністичних партизанів, то вони після слідства звільнили його як юґослава, який хоч і не бере ніякої участи в комуністичній юґославській боротьбі, але нічим проти юґославських народів та їх інтересів не завинив і з окупантами не співпрацює.

Ні до якої вини не почувається й 73-літній о. Григорій Біляк. Ніяких статтей до української еміґраційної преси він не писав, хоч таку пресу одержує і читає. Він уже пережив раз подібну напасть: внаслідок безпідставних підозрінь його вже раз заарештовано й продержано у слідчій тюрмі 11 місяців, а на судовій розправі виявилось, що він зовсім невинен, і аж тоді його звільнено. Він уважає, що хоч переслідування релігії в Юґославії сьогодні немає, але священик є все таки для соціялістичного режиму „персона інґрата" (= немило бачена особа), і тому вистачає будь-якого підозріння, щоб священика арештували й держали у слідчій тюрмі. Про якусь таємну політичну протидержавну організацію не тільки ні з ким не говорив, але й ніколи не чував, а довідався про такий закид щойно під час слідства.

Єдиний о. Михайло Юриста признає, що написав допис про тяжкі матеріяльні умовини життя в Боснії, зокрема в селі Козарець, у якому він живе, і що переслав цей допис Петрові Шлапакові до Беоґраду. І на запит оборонця, чи він знав, що цей допис має бути опублікований в українській еміґраційній пресі, відповідає, що цього він не знав, а тільки на проханя Шлапака, як свояка, описав йому умовини життя в Козарці. Підсудний Шлапак на запит оборонця, чи він казав о. Юристі, для чого той повинен був написати допис, потверджує, що він йому того не говорив, і що о. Юриста не міг знати, що це піде до української закордонної преси, бо тоді ще ніхто не знав, що він, Шлапак, посилає до тієї преси якісь дописи.

Прокурор і один із суддів придираються до статті, яку написав о. Юриста: де це, мовляв, бачив він таку нужду селян в Юґославії, яку описав у дописі? В Юґославії, кажуть вони, є селянсько-робітнича влада, яка дбає про селян, податки є помірковані, а якщо хтось із селян не може й того заплатити, то держава дає йому потрібну допомогу.

Обвинувачення — але кого?

На питанні матеріяльних умовин життя селян і головно священиків зупиняються прокурор і суддя довше під час переслухання свідків. На запит, поставлений свідкові із села, в якому живе о. Біленький, як живе о. Біленький під матеріяльним оглядом, свідок заявляє: „Так, як звичайний селянин, працюючи сам наріллі". Така відповідь не подобається прокуророві й судді, і вони звертають увагу на факт, що дружина о. Біленького працює як учителька і тому родина Біленьких має подвійний прибуток, а далі на факт, що о. Біленький посилає до школи четверо дітей, на що не може ніяк дозволити собі звичайний селянин,

Свідок признає, що він, як селянин, не міг би дозволити собі посилати свої діти до гімназії, хоч наука в гімназії безплатна. Прокурор і суддя усміхаються, задоволені таким ствердженням, не помічаючи, що ствердження, що тільки при подвійних доходах можна в Юґославії дозволити собі посилати дітей в науку до гімназії, і що на це не може собі дозволити сьогодні звичайний селянин у соціялістичній Юґославії, — скеровується не проти „ворогів" соціялістичної Юґославії, але єдино проти соціялістичного режиму, який створив юґославським селянам такий „добробут".

Із зізнань свідків виходить також, що економічне положення селян, а головно українських поселенців у Боснії дуже важке. Земля погана, свідчать однозгідно свідки, вона повинна числитися як третя або четверта категорія, а числиться як перша, і через те податки визначається за ту землю несправедливо високі. Суддя намагається доказати, що вина в тому не теперішнього режиму, а ще австро-угорської влади, яка колись переводила кляcифікацію землі. Очевидно, каже суддя, ту перестарілу й помилкову клясифікацію треба зревідувати, але все це зв'язане з поважними видатками, і держава не може направити всі лиха й несправедливості відразу.

Глузування прокурора.

Голова суду, як видно з його наставлення, партієць з переконань. А все таки він виразно відрізняється своєю поведінкою від прокурора: голова суду, все таки, зберігає коректність і діловість судової розправи, тоді, як прокурор намагається перетворити її в аґітково - пропаґандивну імпрезу проти уявних „ворогів соціялістичного режиму". Тому при кожній нагоді прокурор намагається глузувати з підсудних, принижувати їх в очах суддів та слухачів.

На заввагу одного з священиків, що на слідстві він підписав те, що йому казали, під терором, прокурор глузує: „То ви злякалися? Таж священик мусить бути готов умерти за правду!" В відповіді Шлапака, що він, мовляв, не знає докладно, яку політичну діяльність під час другої світової війни вів у Юґославії Войтановський, командант „Українського Леґіону", прокурор глузує: „Та ви ж політик, підписувались під своїми дописами „Консуль", а не знаєте навіть про українську політику під час війни на терені Юґославії?"

При допиті свідка при психозу виїзду, свідок зізнає, що о. Біленький закликав бути обережним і виждати вияснення американського уряду, чи виїзд до ЗДА з Юґославії можливий, виждати також виcнення юґославського уряду, чи виїзд дозволений, і казав, що він виїде тільки тоді, якщо всі виїдуть, бо „де стадо, там і пастир". На цю цитату із Святого письма прокурор відповідає глузуванням: „Але як пастир хотів Біленький їхати, а не як звичайна овечка, правда?"

Речеве ствердження свідка, що він підсудного Шлапака не знає і про нього не чував, прокурор зустрічає глузуванням: „Як це може бути, адже Шлапак — це вождь українців у Юґославії!"

„Вся українська еміґрація — реакційна".

В ході доказового поступування один з оборонців ставить питання, до якої саме української еміґраційної преси посилав обвинувачений Шлапак свої статті. У відповідь на це питання прокурор заявляє, що це не має ніякого значення, до якої, бо вся українська політична еміґрація є реакційна, протисоціялістична і тому ворожо наставлена до соціялістичної Юґославії. Вся українська еміґрація об'єднана під одним проводом, твердить прокурор, а саме під проводом полк. А. Мельника. На доказ цього він показує примірник „Українського Слова" з Парижу, в якому на першій сторінці вміщена велика знимка полк. А. Мельника, і пояснює, що під цим портретом виразно подано, що це — „вождь української нації", значить провідник всієї української еміґрації. А що якраз до організації полк. Мельника належали ті українці в Юґославії, які створили були з доручення полк. Мельника „Український Леґіон", що під командою ґестапо боровся проти юґославських партизанів, то й мусить бути ясно, твердить прокурор, що вся українська еміґрація реакційна і ворожо наставлена до соціялістичної Юґославії. ЗУАДК, КОДУС і СУБ, твердить далі прокурор, є тільки клітинами організації під проводом полк. Мельника, значить, це теж суто політичні й протиюґославські організації . . .

Таємничий „Маріо".

Четвертого дня розправи при конфронтації всіх зізнань та всього доказового матеріялу подає прокурор свій найміцніший доказ: два „ґрипси", тобто два таємно писані з тюрми листи Шлапака до його дружини і сестри, в яких він прохав їх признатись перед слідчими, що заарештовані священики дійсно присилали йому дописи, які він переслав опісля до української еміґраційної преси. Ці „ґрипси" попали до рук слідчих органів. Якщо, каже прокурор, підсудний Шлапак твердить, що свої зізнання склав він під терором і у висліді свого заломання, а в дійсності всі три священики невинні й непричетні до писання статтей, то чому він писав у своїх „ґрипсах", що ці священики такі дописі йому дали? Адже „ґрипси" писані не під терором!

На запит оборонця, підсудний Шлапак виясняє справу. Саме від „ґрипсів", каже він, почалося признання. У келію, де сидів Шлапак, приведено в'язня, який назвав себе „Маріо" і сказав, що він — політичний в'язень, студент права. Довідавшись про справу Шлапака, він порадив йому здати вину на священиків, мовляв, таким способом Шлапак викрутиться від відповідальности і вийде на волю, а священиків подержать тиждень-два і теж звільнять, не знайшовши доказів їхньої вини. Маріо дав Шлапакові папір та олівець, надиктував йому обидва листи і взяв ті листи, щоб своїм зв'язком, який він нібито мав, як старий, досвідчений в'язень, передати дружині й сестрі Шлапака. Але, замість їм, передав ті „ґрипси" слідчим органам.

Справа „ґрипсів" і таємничого „Маріо" викликає гостру перепалку між оборонцями, з одного боку, і прокурором та суддями з другого. Оборонці твердять, що історія з „Маріом" — це звичайний підступ слідчої поліції, „Маріо" був поліційним провокатором, а тому й обидва „ґрипси" треба розглядати як листи слідчих органів, а не як листи підсудного. Прокурор та судді заперечують це. Але на питання, де є „Маріо" або бодай його зізнання, ні прокурор, ні судді не відповідають. Підсудний Шлапак виясняє на запит оборонця, що через день або два після того, як він передав „ґрипси", „Маріо" забрали з келії. Оборонці вимагають привести „Маріо" перед суд, обосновуючи свою вимогу тим, що він — важливий свідок, і якщо був у тюрмі разом з Шлапаком, то судові легко його знайти. Але голова суду, після рішучих протестів прокурора, вимоги оборонців покликнати „Маріо" відкидає.

Закордонні обсерватори — небажані.

У п'ятницю, після чотирьох днів розправи, закінчено доказове поступовання. В суботу мали виступати прокурор і оборонці, а в понеділок мав бути проголошений присуд. Розправа була прилюдна, і з цього скористався кореспондент американсько - української преси д-р П. Мірчук, який був аж до п'ятниці присутнім на розправі. Але присутність закордонного кореспондента була дуже не до вподоби прокуророві та таємній політичній поліції, і тому в п'ятницю в обід д-ра П. Мірчука викликано на поліцію і тут представник міністерства внутрішніх справ Юґославії відібрав йому візу й звелів протягом 24 годин залишити Юґославію.

Очевидно, — пояснив представник юґославської політичної служби безпеки, — процеси в Юґославії є явними і закордонні журналісти можуть свобідно їздити по Юґославії. Тільки ж д-р П. Мірчук як журналіст не дає ґарантій, що буде писати про процес об'єктивно, а тому мусить забиратися, як небажаний гість . . .

Отже присуд покищо невідомий. Треба ждати, аж вістка про присуд дійде окружною дорогою.

НОВЕ ІНТЕРВЮ ХРУЩОВА

(Закінчення зі стор. 2-гої)

ся, щоб те інтерв'ю записувано на стрічку диктафону.

Так ось пусті фрази переплітувались з чванькуватими погрозами, „пророцтвами" та цинічним перекручуванням правди. Адже це дійсно тільки большевик може здобутися на цинізм у таких твердженнях про „людяність" большевицької системи, пошанування незалежности інших народів і країн, чи „поміч мадярським робітникам і селянам" проти „імперіялістичної реакції". Яка ж практична ціль такого інтерв'ю? Чи вся ця пропаґанда була тільки декорацією для напоглегливих запевнювань, що СССР хоче „коекзистенції" з Америкою? Чи єдиною ціллю тригодинної декламації Хрущова було тільки перепачкувати в ній кількакратно повторювані погрози проти Туреччини? Чи може взагалі не було там ніякої державно-політичної цілі, а було просто бажання, скориставши з приявности Рестона в Москві, дати вихід тій балакучості, яка прикметна вдачі Нікити Хрущова?!

Тому, після дуже уважного перечитання 8-х шпальт дрібного друку і призадуми над їхнім змістом, мимохіть виринає питання: чи варто переводити такі розмови? Чи варто заради часописного матеріялу давати Хрущову чи іншому большевикові нагоду плести теревені і розпаношуватись з неграмотною демагогією?! Кому іншому, як не большевицькій пропаґанді, може принести користь таке інтерв'ю!?

СЕНАТОР ДЖЕВІТС ДОМАГАЄТЬСЯ ЗМІНИ В ОБОРОННІЙ ПОЛІТИЦІ КРАЇНИ

Ню Йорк. — Республіканський сенатор Джекоб К. Джевітс, промовляючи на дискусійному вечорі в Ню Йорку, заявив, що совєтський штучний місяць мусить збудити Америку з того самовдоволення, в якому вона спала досі. Не треба — сказав він — щадити у видатках на оборону, як це робив цього року Конґрес, а за ним і уряд, бо справа оборони країни така важлива, що в ній немає місця на політичні порахунки та на перегони партій у зменшуванні оборонного бюджету.

● У зв'язку з тим, що азійська інфлюенца в деяких стейтах прибрала розмірів епідемії, уряди здоров'я пригадують, що на випадок занедужання треба: 1. Лягти до ліжка, (якщо є гарячка, нежить, біль м'язів). 2. Їсти легкостравні харчі. 3. Заживати аспірини. 4. Натиратися алькоголем. 5. Уживані для носа й уст паперові серветки складати до паперового мішка, а потім нищити. 6. Якщо недуга не зникає впродовж двох днів, покликати лікаря. Недуга назагал проходить лагідно, і тому немає причини до паніки.

У глибокому смутку
повідомляємо Українське Громадянство на еміґрації, що,
дня 12-го жовтня 1957 року, помер нагло у Мюнхені, в Німеччині,
на 45 році життя, професор державного права Українського Вільного Університету, звичайний член Наукового Товариства ім. Шевченка,

✝

д-р ЛЕВ РЕБЕТ

член Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради, Уповноважений Проводу Організації Українських Націоналістів в Україні, голова Політичної Ради ОУН закордоном, головний редактор „Українського Самостійника", б. голова Краєвої Екзекутиви ОУН в західніх областях України, б. член Проводу ОУН, б. заступник голови Тимчасового Краєвого Правління в Західній Україні, видатний керівник українського визвольного руху, провідний публіцист, політичний і громадський діяч, автор наукових і публіцистичних праць, б. в'язень польських тюрем і німецьких концентраційних таборів.

ПАНАХИДА за душу Покійного буде відправлена в суботу, дня 19-го жовтня 1957 року, о год. 9:45 рано, в церкві св. Юра в Ню Йорку, і на неї запрошуємо українську громадськість.

Пленум Закордонного Представництва УГВР
Генеральний Секретаріят Закордонних Справ УГВР
Головна Делеґатура ЗП УГВР в ЗДА

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
незабутнього Союзовця і мого невіджалуваного
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ
бл. п. ІВАНА ПАВЛОВСЬКОГО
відправиться
СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА
за спокій Його душі
в СУБОТУ, 19-го ЖОВТНЯ 1957 р.
о год. 8-ій рано
у греко-кат. церкві св. Тройці в Йонгставні, О.

До участи в цій Богослужбі запрошуємо всіх Рідних, Знайомих і Приятелів. Хто не може взяти участи в Богослужбі, проситься вклонити голову в той час і помолитися вдома, або при праці за спокій Його душі.

ПАВЛІНА — дружина; ЕВСТАХІЙ — син; синова і внуки

НАРАДИ І ЗУСТРІЧІ УНСОЮЗУ В ТОРОНТІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

дач, користуючись фактичними даними, з'ясував місце і ролю УНСоюзу в українсько-канадійському житті, також зі свого боку, звертаючи увагу на великі можливості його дальшого розвитку, якщо тільки ці можливості матимуть відповідне зрозуміння та будуть належно використані.

Про „Нашу господарську емансипацію і ролю в ній УНСоюзу" доповідав гол. радний і орг. референт УНСоюзу д-р Ярослав Падох, розглядаючи цю тему і в суспільному і в родинному та персональному аспектах. Доповідач звертав увагу зокрема на недоцінювання, в нашому житті ваги забезпечення на життя, яке стало одною із головних складових частин американського і канадійського життя. Необхідність забезпечення в УНСоюзі для кожного американського і канадійського українця ілюстрував доповідач рядом конкретних прикладів з життя.

Ред. А. Драган доповідав про ролю і значення української преси взагалі, а „Свободи", органу УНСоюзу, зокрема, в нашому суспільному житті та його розвитку.

Після доповідей, кожна з яких не тривала довше, як пів години, розвинулась інтересна дискусія, в якій забирали слово приявні громадяни та в результаті якої вияснено ряд дальших актуальних проблем, зв'язаних з УНСоюзом і його розвитком на канадійському терені.

Наради закінчено відспіванням українського національного гимну.

Зустріч з представниками преси

На кілька годин перед громадськими нарадами в домі УНО, в готелі Росл Йорк відбулась зустріч з представниками місцевої української преси. До речі, Торонто, із своїми 11 періодичними українськими виданнями, є чи не найбільшим українським видавничим осередком у вільному світі. В зустрічі взяли участь всч. о. П. Хомин, редактор „Нашої Мети"; редактори і представники „Вільного Слова" А. Курдидик, В. Софронів-Левицький, д-р О. Бойко і інж. О. Тарнавський; редактор „Гомону України" л. Соловинка і п. Матла; видавець і редактор „Нових Днів" та „Сонцяшника" п. П. Волиняк і співробітник „Нового Шляху" у Вінніпегу, д-р Ст. Росоха. З боку УНСоюзу були приявні гол. предс. Д. Галичин, гол. контр. Вол. Коссар, гол. ради. д-р Яр. Падох, ред. А. Драган, та представники місцевих Відділів п. Мотта, Б. Зорич, інж. Зелений. Гол. предс. Д. Галичин і д-р Я. Падох інформували представників преси про актуальні проблеми УНСоюзу в Канаді а ред. А. Драган подав деякі вияснення в актуальних справах „Свободи", що можуть вважатись проблемами всієї української преси. В дальшій розмові представники канадійської преси висловили ряд інтересних думок в загальних справах та зокрема в справах, які були на порядку. Ця зустріч, як і багато інших фактів були доказом уважливого ставлення нашої канадійської преси до тих українських - канадійських і загальних проблем, що їх має і репрезентує УНСоюз.

Організаційні наради

Організаційні наради в суботу по полудні, як і зустріч з громадянством в неділю, відкрив і ними проводив п. Б. Зорич. На нарадах, в яких, крім представників з Джерзі Сити та інж. Коссара, взяли участь представники 6 місцевих та 3 довколишніх Відділів УНСоюзу, розглянено детально організаційні справи УНСоюзу в Торонті і околиці в рямках теперішньої організаційної кампанії, як теж ряд актуальних загальних союзових проблем в Канаді. Основні вияснення, користуючись при цьому статистичними даними, подавали п. Д. Галичин, д-р. Я. Падох і інж Коссар. На закінчення відбулася показова організаційна лекція, в якій д-р Падох „приєднував" до УНСоюзу п. Б. Зорича, показово збиваючи позитивними твердженнями аргументи „проти", що їх доводиться постійно чути союзовим організаторам і секретарям під час їхньої організаційної праці.

„Союзові дні", після нарад в неділю ввечорі, продовжувались опісля ще у вужчому гурті в гостинних домах пп. Б. Зорича і М. Моти, секретаря 432-го Відділу УНС, та д-ра О. Бойка, відомого місцевого бизнесмена і громадянина.

Проф. д-р В. Кубійович і д-р А. Фіголь виступали через радіо

Ню Йорк. — В суботу 12-го жовтня о год. 8 ранку в рямках радіо авдиції Карпатської Культурної Години, яку провадить д-р В. Вереш, виступили гості з Европи, проф. д-р Вол. Кубійович та д-р А. Фіголь. Голова НТШ в Европі і гол. редактор Енциклопедії Українознавства, професор В. Кубійович переслав привіт українцям у ЗДА і у Франції і розповів про завдання та труднощі у виданні „Книги Знання" українського народу — енциклопедії, що для її повного завершення потрібно ще 60,000 дол.

Совєтський сателіт не може збирати військових відомостей

Вашингтон. — Голова Крайового Комітету для Організації Міжнародного Геофізичного Року д-р Джозеф Кеплен у своєму інтерв'ю з тижневиком „Ю. С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" заявив, що „немає найменших можливостей", щоб совєтський сателіт землі міг збирати шпигунські відомості для СССР під час свого кружляння довкола землі. На думку д-ра Кеплена роблення телевізійних фотографій в теперішній час належить до „фантазії". На інші запити він дав такі відповіді: 1. Впродовж найближчих 10-ох років буде неможлива подорож людей у стратосферу, бо до того часу не будуть розв'язані численні наукові й інженерські проблеми. — 2. Щоб збудувати плятформу для висилки ракети на місяць — треба буде 20 до 25 років. Та, можливо, що вчасніше вдасться вислати безпілотну ракету на місяць перед збудуванням плятформи. (Деякі часописи писали, що совєтський сателіт фотографує територію ЗДА на те, щоб встановити важливі оборонні місця). —

Зменшення податків залежить від висоти бюджету

Вашингтон. — В 1958-му році відбуватимуться вибори до Конгресу, і тому і уряд і опозиція хотіли б, щоб можна було зменшити податки та тим способом здобути собі прихильність виборців. Уряд президента Айзенгавера рахується з тим фактом, що демократична опозиція в Конгресі може ухвалити зменшення податків навіть і тоді, коли бюджет не матиме більшої надвишки в бюджеті. До 15-го жовтня всі урядові агенції внесуть проекти своїх видатків на фінансовий рік, який починається 1-го липня 1958 року і триває до 30-го червня 1959 року. Тоді буде видно, яка можебуть бюджетова надвишка в 1959 році, і чи можливо буде думати про зменшення федеральних податків. Директор бюджетового бюра Персівел Ф. Брандейдж гадає, що видатки на 1959 рік не будуть більші від 70 більйонів долярів. Але інші економісти не вірять в те, щоб бюджет 1959 року не був більший від 70 більйонів долярів, бо видатки федерального уряду будуть зростати (можливість збільшення платні федеральним урядовцям, збільшення видатків на будівельну програму, збільшення відсотків від урядових заборгувань, видатки на допомогу шкільництву і т. п.).

● Під час торнадо над центральною частиною Тексасу перейшов зливний дощ, внаслідок чого вийшли з берегів ріки Колорадо і Кончо.

Шукають знову дефініції, що таке агресія

Об'єднані Нації. — Правнича Комісія Об'єднаних Націй зійшлася в минулу середу під проводом свого голови, бразилійського представника Аталіби Ногуіра для обмірковування справи, яка стояла на деяному порядку Ліги Націй між двома світовими війнами та стоїть також — неполадная — на деяному порядку Правничої Комісії ОН від часу покликання до життя тієї Комісії, себто від 1954 року. Річ іде про сформулювання дефініції, що таке агресія. У Комісії є в цій справі різні дефініції, із них одна совєтської редакції, і можна згори передбачити, що ніодна з них не здобуде за собою такої більшости двох третіх членів Об'єднаних Націй, щоб можна було вписати її до чартеру Об'єднаних Націй. Крім того Совєти є рішуче проти всякого доповнювання чартеру, щоб не давати прецеденсу для основної зміни чартеру, яка скасувала б право „вета" на Раді Безпеки. Справа дефініції, що таке агресія, стала гостро актуальною у зв'язку з напдом північно-корейських комуністів, озброєних і вишколених Совєтами, проти Південної Кореї і пізнішою участю червоного Китаю у Корейській війні, та у зв'язку з минулорічним наїздом совєтських військ на Мадярщину.

Фулсом твердить, що поліо можна знищити впродовж року

Вашингтон. — Секретар здоров'я, виховання й добродійности Маріон Б. Фолсом заявив, що американці зможуть злікводувати поліо впродовж року, якщо нащеплять- ся вакциною д-ра Солка. Він закликав всіх американців у віці до 40 років, щоб якнайшвидше нащепилися проти поліо, бо інакше ризикують стати незідбними до праці або навіть і втратити життя. Фолсом пікреслив, що впродовж попередніх двох років число занедужань на паралітичне поліо зменшилося на 80%. Цього року було тільки 1576 випадків недуги паралітичного поліо, а в тому самому часі минулого року — 5,241, а 1955-му році — 7,886. Хто ще не є щеплений, повинен почати щепитися. Досі 37 мільйонів мешканців ЗДА у віці до 40 років ще не щепилися ані разу, а 44 мільйони були щеплені тільки раз або два рази (певне забезпечення проти поліо набуває людина після трикратного щеплення). Це буде трагедія для всіх, коли залишиться незужита вакцина, а люди хворітимуть на поліо тільки тому, що були забайдужні нащепитися.

Посмертні Згадки

ВАСИЛЬ ЛІСНИЙ, довголітній член УНСоюзу, останньо його 287 Відд. „Сини України" в Джерзі Сіті, помер у вересні 1957 р. в Едвардсвіл, Па. Покійний народився 1887 р. в с. Корецкиці, пов. Перемишль, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Марію та дітей. — В. П. П!
Т. Литвинюк, секр.

МИКОЛА БУДНИК, довголітній член Б-ва св. Стефана, Відд. 221 УНСоюзу в Шикаго, Ілл., помер, по довгій недузі, 24-го вересня 1957 року, на 63 році життя. Був родом з с. Олів, пов. Зборів, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Софію, доньку Стефанію і одного внука. Похорон відбувся 28-го вересня з церкви св. о. Миколая, при участі Родини, Членів Відд. 221 УНСоюзу і Приятелів. На вічний спочинок відпроваджено на цвинтар св. о. Миколая. — В. П. П.!
Т. Шпікула, секр.

ДМИТРО ЯЦКІВ, довголітній член Б-ва св. Йосафата, Відд. 217 УНСоюзу в Рачестері, Н. Й., помер 27-го серпня 1957 р., проживши 75 років. Покійний походив з с. Кадобне, пов. Калуш, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Настуньку, дві доньки, сина і 4 внуків і 12 внуків. Похорон відбувся 29 серпня, з пох. заведення до укр. греко-кат. церкви св. Йосафата, при участі Родини, Членів і Знайомих, а опісля на цвинтар Holy Sepulchre Cemetery. — В. П. П!
М. Макусій, рек. секр.

ІВАН КУКУРА, член Т-ва „Вільна Україна", Відд. 139 УНСоюзу, помер — трагічно смертю 10-го вересня 1957 р. проживши 27 років. Похорон відбувся 14-го вересня, з пох. заведення до церкви при 4952 So. Paulina St. на цвинтар св. Марії. Полишив у смутку дружину Дороту і двох малих дітей, тата, маму, одного брата і одну сестру. — В. П. П!
Дм. Кошіль, секр.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую стриєчного брата — ГРИГОРІЯ ХОХУЛЯ — з села Залишень, пов. Сокаль. Мама дуже просить дати про себе знати. Також пошукую свого сусіда — ВАСИЛЯ КУЛЯДА — походить з. с Поторица, пов. Сокаль. Де б Ви не знаходились, прошу Вас писати на мою адресу:
Myron LYTWYN
814 Mill Plain Rd.
Fairfield, Conn., USA
Заграничні часописи, прошу про передрук.

ВАСИЛЯ РИБДЕЛЮКА та його доньку СТЕФАНІЮ розшукує їх знайома, що тепер живе у Львові. У цій справі зацікавлених просять звертатися на адресу:
JEWISH LABOR COMMITTEE
25 E. 78th Street
New York 21, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Т-во ім. І. Франка, Відд. 372, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 19-го жовтня, о год. 7:30 веч. в домі Лонишиного — під ч. 922 5th St. West. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важливі справи до полагодження. — К. Наконечний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Квартальні збори 117 Відд. „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, 19-го жовтня 1957 р., о год. 8-ій веч. в приміщенні при 33 Е. 7-ма вул. II пов. Приявність всіх членів обов'язкова. Тільки особисто може кожний полагодити справи, зв'язані з вирішенням відносно бенефітів. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. — 397 Відд. повідомляє своїх членів, що побір вкладок буде в суботу, 19-го жовтня від год. 5-6:30 і в неділю, 20 жовтня, від 12-1:30. Всі члени, які залягають з вкладками повинні їх вирівняти, щоб не бути суспендованими. — М. Субтельний, предс.; О. Штогрин, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, відбудуться у суботу, 19-го жовтня, о год. 7:30 веч. Просимо всіх прийти на збори і вирівняти свої вкладки. — Л. Бурний, секр.

ТАРЗАН, ч. 3949. Де він?

Катастрофа сталася якраз на бистрині, коли Олу впав у воду, поцілений вбивчою кулею.

— Ходім! — сказав вбивник до свого компаньйона. — Мусимо швидко діяти!

Значно пізніше в таборі Голла. — Ще одна колода готова, але що є з Олу? — запитав стурбований Билл. —

Почекаймо ще день, а тоді почнемо вияснювати цю справу, — сказав Тарзан.